4.3 Casuïstiek mandatering

4.3.1 Distriport

Voor wat betreft het dossier Distriport beperkt de Commissie zich in deze paragraaf tot het bespreken van het mandateringsaspect. In deze casus draait het onder meer om het door gedeputeerde Hooijmaijers in juni 2007 ondertekende afsprakenkader, de bijbehorende bijlagen en een nadien boven water gekomen side letter. De vraag is of de gedeputeerde gemandateerd was deze overeenkomsten te tekenen.

Van belang is dat op 19 juni 2007 het college van Gedeputeerde Staten heeft besloten gedeputeerde Hooijmaijers te mandateren voor ondertekening van 'intentionele afspraken' met de andere bij het project Distriport betrokken partijen. Gedeputeerde Staten tonen zich daardoor bekend met het project en verklaren zich akkoord met zijn betrokkenheid daarbij.

Later blijkt echter, dat het afsprakenkader ook concrete in plaats van louter intentionele afspraken bevat. Reden voor de provincie Noord-Holland de huisadvocaat om een beoordeling te vragen.[34] Deze stelt het volgende: 'Nu het Afsprakenkader verder gaat dan het maken van intentionele afspraken, dient de vraag zich aan of gedeputeerde Hooijmaijers buiten zijn mandaat is getreden. Dat vergt een uitleg van het besluit van GS, waarbij alle omstandigheden van het geval moeten worden beoordeeld. Bij eerste lezing van dit besluit lijkt het er echter op dat het mandaat zich beperkt tot het aangaan intentionele afspraken en dus niet (ook) het aangaan van een koopovereenkomst ter zake van het verwerven van gronden. Wellicht kunnen andere omstandigheden dus tot een ander oordeel leiden'.[35]

Binnen de provincie Noord-Holland wordt ambtelijk geconstateerd dat het afsprakenkader op onderdelen concrete afspraken bevat. Dat lijkt verder te gaan dan 'intenties' en lijkt daarom buiten het mandaat te vallen. Ambtelijk wordt echter ook niet uitgesloten dat het wellicht de bedoeling was om Hooijmaijers ook voor de gemaakte afspraken te machtigen. Voor wat betreft de side letter wordt explicieter gesteld dat de daarin vervatte afspraken verder gaan dan intenties.

Wat daar ook van zij, in 2011 hebben Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten in het openbaar gesteld, dat Hooijmaijers onder het afsprakenkader, de bijlagen en de side letter zonder mandaat zijn handtekening heeft gezet.[36]

---

[34] De Commissie merkt op dat er meerdere advocaten zijn geraadpleegd die verschillende visies hebben weergegeven. Dat maakt dat de gedeputeerden die daarmee tijdens een dergelijk proces worden geconfronteerd goed dienen vast te leggen welk advies waarom wordt gevolgd. Het gaat de Commissie er overigens niet om zelfstandig vast te stellen welk advies er juist is.

[35] Interne memo van 6 juli 2011 aan gedeputeerde Van Run.

[36] Zie de notulen Statenvergadering van 11 juli 2011 , p. 51-91 over Distriport.

Daartegenover staat overigens een visie van een door de Commissie geïnterviewde persoon binnen het ambtelijk apparaat die meent dat Gedeputeerde Staten over het afsprakenkader en de bijlagen binnen een week na het tekenen daarvan alsnog een besluit hebben genomen, waardoor de gedeputeerde (met terugwerkende kracht) alsnog gemandateerd zou zijn.

Conclusie

In de laatste constateringen zit de pijn: de Commissie heeft niet op adequate wijze aan de hand van documentatie kunnen vaststellen of:

1. Er overeenstemming was tussen mandaatgever en mandaatnemer over de reikwijdte van het mandaat.
2. De gedeputeerde al dan niet binnen diens mandaat heeft gehandeld.
3. Er controle door de mandaatgever heeft plaatsgevonden of de mandaatnemer zowel naar de letter als naar de geest van het verstrekte mandaat heeft gehandeld.

In algemene zin beveelt de Commissie aan deze drie stappen voortaan duidelijk vast te leggen, opdat op eenvoudige wijze reconstructie mogelijk is. Dat dit bij Distriport maar in beperkte mate kan worden gereconstrueerd, geeft meer betekenis aan deze aanbeveling. De kleuring die deze casus heeft gekregen door het plotseling opkomen van een side letter, maakt de noodzaak tot reconstructie groot, zowel in het belang van direct betrokkenen als uit het oogpunt van (democratische) controle.

4.3.2 Broekhornpolder

In de casus Broekhornpolder draait het om een subsidieverlening van 1 miljoen euro, terwijl er een gegeven subsidieplafond van € 600.000,- was. Hierna worden enkele van belang zijnde feiten gepresenteerd.

In 2006 hebben Gedeputeerde Staten besloten de gedeputeerde verantwoordelijk voor Ruimtelijke Ordening, de heer Hooijmaijers, aan te wijzen als eerstverantwoordelijke voor het project, zonder daarbij duidelijke en eenduidige (financiële) kaders voor het mandaat te stellen.

Wegens het ontbreken van adequate documentatie aan de kant van de provincie Noord-Holland is niet duidelijk vast te stellen op welke wijze vervolgens het traject van subsidieverlening is verlopen. In ieder geval is er geen minute – een ambtelijk voorstel aan Gedeputeerde Staten – boven water gekomen waaruit een toezegging blijkt, noch is gebleken dat de gedeputeerde ondertekening van financiële afspraken aan Gedeputeerde Staten heeft gemeld.

Wel is duidelijk dat de gemeente Heerhugowaard – een wederpartij in dit project – zich in mei 2009 op gemaakte afspraken beroept en de provincie Noord-Holland verzoekt ‘gestand te doen’ aan haar toezegging van 1 miljoen